

ובדרכי אבותינו

עלון שבועי שע"י תלמוד תורה 'עטרת חיים' לבני תורה ק"ק תימן יע"א
בנשיאות מרן הגאון רבי יצחק רצאבי שליט"א

רח' הרא"ש 2 אלעד, ישראל, טל: 03-9097022

פניני הלכה

צורת נפילת פנים

גמרא (מגילה כב: וברכות לד:), 'אמר רב חייא בר אבין, חזינא להו לאביי ורבא דמצלו אצלויי. ופירש"י וז"ל: דמצלו אצלויי- כשנפלין על פניהם אין פושטין ידיהם ורגליהם אלא מטין על צדיהו, ע"כ. וכן פירשו התוספות.

ובב"י (סימן קלא ס"יא) האריך וכתב וז"ל: **ושבלי הלקט** (סי' ל) כתב **בשם רבינו האי** הנופל על פניו צריך להטות לצד אחד, ולא יהא מוטה על צדו הימנית, אלא על צדו השמאלית. והטעם משום דהסיבת שמאל שמה הסיבה שהיא הסיבת בני חורין ומלכים, הילכך באותו צד שנראה כבן מלך ואיש חורין צריך ליכנע לפני המקום. **והר"מ** נתן סימן לדבר ע"ש שמאלו תחת לראשי. **וה"ר בנימין** פירש הטעם, לפי שמצינו כשאדם מתפלל שכיה מימינו דכתיב (תהילים קכא) ה' צלך על יד ימינך וכתיב (שם ט) שויתי ה' לנגדי תמיד וכי, נמצא כשהוא מוטה על שמאלו פניו כלפי שכיה, ואם היה מוטה על צדו הימנית היה היפך, ולא יתכן לעבד להטות אחריו כלפי אדוניו, ע"כ. וכ"כ **הר"ד אבודרהם** (עמי קיט) שנפלים בצד שמאל, **וכן נהגו**, עכ"ל. ולעיל מזה כתב **הב"י משם הכלבו** טעם נוסף, כי כן היו מרביצין התמיד כששוחטין אותו על צד שמאל וכל מי ששוחט מרביץ הבהמה על שמאלו.

ובדרכי משה (שם אות ב) העלה בתוך דבריו את דעת **רבינו בחיי** (פרשת קרח טז. כב) שכתב, שעל צד הקבלה יש ליפול על השמאל ושכן דעת **הרקנטי** שם, ע"כ.

וכתב מהר"י"ץ **בעץ חיים** (ח"א עמי נד:) וז"ל: **ונפלים כל הצבור על צד השמאלי ומגביהו צד ימין (רד"א)**, וכ"כ **בתי"ו** וז"ל: נופלין בצד השמאלי כנגד יד כהה כי התיחנה אליה ומגביהו צד ימין כי ימין הי רוממה ברחמים, עכ"ל. גם **בסי' המוסר** האריך מאד בזה הסוד וסי' ואל אדניי אתחנן. ואל שד"י תתחנן ע"ש. וכ"כ **בשבלי הלקט בשם רב האי גאון** וכי' (הובא לעיל) **וה"ר בנימין** וכי' (הובא לעיל) **וכ"כ הכלבו** וכי' (הובא לעיל) **וכ"כ מנהגינו** **וכשנפול על שמאל לא יפול על ידיו עצמן אלא נגד זרועו דהיינו שיחבק זרוע שמאל בימין ונפול על השמאל (סי' אה"י)... דעת המקובלים שלא יפול אל תוך כף היד מפני שהיא סכנה גדולה והטעם נפלא (אה"י [אור הישר] וסי' זכירה), עכ"ל מהר"י"ץ.**

וכ"פ **השתילי זיתים** (שם) והוסיף ע"ש **הבאר היטב** בשם **האר"י** שיזוהר שלא יפול אלא על הזרוע. עוד כתב ע"ש **הטור** ו**ב"י** שצריך לתלות פניו מן הקרקע שלא יהא נראה כמשתחוה לשלפניו.

וז"ל **השע"ה** (סי' ה"י) **מנהגינו** שנפילת פנים לעולם היא בנטיית הגוף מעין רביצה לצד שמאל (ממש) נגד הזרוע. והמנהג גם לכסות אז את הפנים בטלית, כדי שיוכן בה ביותר ולא יסיח דעתו. וכדי להראות שמסכים במחשבתו שאין בידו לעשות שום דבר אם לא יסכים הקב"ה.

בנתיבי החינוך

הרב אליהו נהרי שליט"א מנהל הת"ת

וידעתי עם לבבך כי באשר ייסר איש את בנו יי אלדיף מייסרו: המאכלך מן במדבר אשר לא ידעו אבותיך למען ענתך ולמען נסתך להיטבך באחריתך: (דברים ה. ה, טז).

השנה רחמנא את יסורי השי"ת לעמו ישראל, לאיש המייסר את בנו. ממילא נוכל ללמוד מדרכי השי"ת לעמו כיצד עלינו לחנך את בנינו.

וכתב מהר"י גספן צוק"ל בימנחת יהודה וז"ל: יש לשאול, איך אמר הכתוב למען ענותך לנסותך, וכי אכילת המן שהוא לחם אבירים יצדק בו עינו?

ושמא יש לומר, כי מאחר שהיה המן יורד להם דבר יום ביומו, היו מתפחדים לילה ויומם שמא לא ירד עוד, והיו חייהם תלויים להם מנגד. זהו הענוי שאמר. וזהו שנאמר ויצא העם ולקטו דבר יום ביומו למען אנחנו הילך בתורת. וזה היה לטובתם, כדי שיהיו עניהם תמיד תלויים למרום ולא יסורו מאחרי ה', וישעבדו לבם לאביהם שבשמים. וזהו שאמר למען ענותך ולמען נסותך להיטבך באחריתך.

וכמו שהמשילו חכמינו זכרונם לברכה בזה, שהוא משל למלך שנתן לבנו מזון של שנה אחת. ואז כשראה הבן שמזונו מוכן לפניו, לא ראה את אביו כל אותה השנה. אמר האב מי גרם לבני שלא יראה את פני כל השנה? אני הוא שגרמתי לו! שאלו היה צריך לי היה בא לפני יום יום. מה עשה המלך מכאן ולבא, היה נתון לו מזון יום יום, ואז אותו בן היה משכים ומעריב אצל אביו בשביל מזונו. והנמשל מובן ואינו צריך ביאור, עכ"ל.

להוציא מדעת החדשים מקרוב באו והלך רוחם ממקורות זרים ורוחם לא מדרך החיים, אשר אומרים שאין להנמיד בפני הילד נסיונות והתמודדויות וקשיים, ומעדיפים להשקותו במינים ממינים שונים (אין כוונתי לכלול את כולם, כי באמת יש הנצרכים לדברים אלו, ובגדר חולים הם) ואז כשהילד לא משתמש בזה העניין, פורץ הוא גבולות ואין מי יעצור בעדו, כי מעולם לא הורגל להתגבר על טבעיו.

ע"כ ירגיל האדם את בנו להתגבר על עצמו לעשות ולעזור ולהתמודד וכי גם כשקשה להם (ובלבד שהדבר ביכולתם הוא), ויסביר להם שלטובתם הוא. וממילא יראה הוא והם פירות מבוכים וחיים מאושרים. כי החיים מלאי נסיונות וקשיים, וכשהאדם הורגל בזה בקטנותו יהא קל לו מאוד לעתידו והמציאות מעידה לזאת.

לזש"ק

שלום בן יעקב

ומירב טליה בת מנשה

ניתן להקדיש את העלון להצלחת, לרפואת, לעילוי נשמת. לפרטים במזכירות הת"ת: 03-9097022

מרבני הקהילה

הרה"ג ברוך עוקשי שליט"א
רב ק"ק ימשיכן נחמיה יע"א

פתרונות לפרשת 'אתחנן'
אחוזה חידה! דיברה שניה הכתובה גם
בפרשת יתרו 'לא יהיה לך', מוסף בה ווי"ן ויש
הבדל בין מצותי ל-מצותו בכתב.
הזוכה: אליסף דחבש.
מי בתמונה? הרב יחא יצחק אזרק.
זוכה השבוע: שלומי הבארי.

אחזה חידה!
היא בדרך כלל ישרה
אך הפעם היא עקומה
והיא סמוכה לאף
בין הפתורים נכונה וזוגל פרס

לוחות שניות – פסל לך

בכל שנה נקראת פרשת עקב לאחר יום ט"ו באב, ויש להתבונן בהלימוד המיוחד השייך לתקופה זו עם הקריאה שנצטוונו לקוראה על ידי חכמינו ז"ל.

נאמר בתורה "פסל לך שני לוחות אבנים כראשונים ועלה אלי ההרה וגו' ואתכתוב על הלוחות כלוחות הראשונים אשר שיברתי". ודרשו חז"ל על המילים "אשר שיברתי" – שאמר לו ה' "ישר כוחך ששיברתי". ויש להתבונן מדוע על כל הטובות העצומות והחסדים הגדולים שעשה משה עם ישראל, ובפרט בשעה שחטאו ישראל בעגל ורצה הקב"ה לאבדם אלמלא "ימשה בחירו עמד בפרץ לפניו" (תהלים קו) ובזכותו נצלו, ועל כל זאת לא קיבל משה ברכת "ישר כח", ודווקא על שבירת הלוחות קיבל ברכת ישר כח. והרי"ז צ"ב גדול. ויש להתבונן בהקדם דברי הקדוש ר"מ אלשיך בפירושו (דברים פ"ט) שכתב שהלוחות נמשלו לאדם עם נשמה השוכנת בתוך גוף וכמו שאמרו חז"ל בברכות (דף ה) הזהרו בזקן ששכח תלמודו, שהרי לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, והרי ששבירת הלוחות נמשלה לאדם שפרחה תורתו ממנו. וכך גם אמרו חז"ל להדיא על הפסוק "וארד מן ההר וכי וארא והנה חטאתם לה' אלוידים וגו'" (דברים טו, טז-טז) ולא נתפרש בפסוק כיצד ראה זאת. ופירשו חז"ל: שראה משה שהאבות שבלוחות פרחו באויר ההלוחות נעשו כבדות על ידו. נמצא שהלוחות הראשונות נדמו ממש לזקן ששכח תלמודו שפרחה תורתו ממנו, כמו האבות שפרחו מן הלוחות. וגם במדרש זה אנו רואים את הדמיון בין האדם ובין הלוחות, שכשם שאדם כל עוד רוחו בו קל להרימו שהרי חי נושא את עצמו וכדאיתא בשבת (דף צ"א), ולכשמת ופרחה נשמתו ממנו הרי הוא מכביד (וכדאיתא בגמ' גיטין בעובדא דר' יוחנן והבריונים, עיי"ש) כך הלוחות בסילוק האבות היו כגוף שנשמתו פרחה ממנו, וכבדו בידי משה. ומוסיף האלשיך הקי שעל כן היו הלוחות רחבין וי טפחים ועבין וי טפחים ואורכן וי טפחים (כדאיתא בגמ') כי יחדיו הם חיי טפחים שהם שיעור מידת אדם (ששיעורו ג' אמות וכד איתא בגמ') וזאת לרמוז שהלוחות היו כאדם בעל גוף ונשמה.

והנה בלוחות השניות נתבקש משה מפי הגבורה שהוא עצמו יעשה ויפסול אותם, וחז"ל אמרו שמשה רבינו נתעשר עושר גדול מפסולת הלוחות שהפסולת שיצרה החציבה של הלוחות העישרה אותו עושר עצום. וזהו שנאמר "פסל לך" שהפסולת תהיה לטובתך ולהנאתך (כמו "לך לך" (בראשית י"ב) א) שדרשו לטובתך ולהנאתך והאלשיך עמד לבאר, דאע"ג שבפשוט מצטייר לנו שמשה רבינו חצב לוחות באיזה סלע, מ"מ ודאי זה לא יתכן דא"כ היאך היתה רק פסולת שממנה נתעשר משה, והיכן הוא כל הסלע הגדול שממנו נחצבו הלוחות הרי כל ישראל היו צריכים להתעשר מכל ההר הגדול או הסלע הגדול שממנו נחצבו הלוחות. אלא ודאי שאין זה כך. ומבאר האלשיך דבהכרח צ"ל שגם הלוחות השניות ירדו מן השמים וכמו הלוחות הראשונות, שכל הלוחות הראשונות והשניות היו לוחות מן השמים, רק שהלוחות הראשונות היו ללא פסולת אלא מוכנות וראויות מיד אל כתיבת הדיברות, והלוחות השניות ירדו עם פסולת שהקיף אותם כקליפה המקיפה את הפרי. וזאת אמר ה' למשה כי לא כלוחות הראשונות יהיו הלוחות השניות כי השניות אחר שחטאו בחטא העגל יצטרכו ישראל לטרוח להוריד פסולת כי לזכות לתורה, לעומת מצבם קודם חטא העגל שניטלה מהם זוהמת הנחש והיו כאדם הראשון קודם החטא ולא היו צריכים לסלק פסולת בקושי גדול כדי לזכות לחכמת וקדושת התורה. ולפי ביאורו מה שאמר הכתוב "פסל" אין משמעותו מלשון "פיסול" במובן של חציבה, אלא משמעותו במובן של "סילוק פסולת" מן הלוחות האבן.

וכאן בא הקב"ה להרגיע את עם ישראל כי עם ה' היו ביאוש גדול אחר שבירת הלוחות שנשתברו בגלל חטא העגל, שהרי כל בריאת העולם היתה כי נתאווה הקב"ה שתהיה לו דירה בתחתונים, וכל משאת הבריאה היתה לצורך נתינת התורה וכמו שדרשו רבותינו (מדרי"ר בראשית א) בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ, בראשית בשביל התורה שנקראה ראשית שנא' ה' קנני ראשית דרכו (משלי ח, כב) ונתנה שנשתברו הלוחות ואינם מקבלים את התורה, נתבטלה כל חיותם וכל טעמם, כי כבר אין תועלת ותכלית בכל הבריאה כלל ועיקר. ובא בורא עולם ונתן להם תקוה שגם במצבם יקבלו תורה אלא שיצטרכו להתאמץ ולטרוח כדי להתנקות. ולכן זכה משה לעשירות רק מהלוחות השניות ולא מהלוחות השניות כיון דאמרו חז"ל דלפום צערא אגרא (אבות) ועל כן בלוחות הראשונות שקיבלו תורה וזכו לה ללא פסולת מחד גיסא זו מעלה עצומה שאין בהם זוהמה וקליפה ומאידך גיסא אינם זקוקים לטרוח ומאמץ ועל כן לא נתעשר משה מלוחות אלו, אבל בלוחות שניות שירדו עם קליפה ופסולת שצריכים לעמול ולהוציאה אזי נשכרים מכך דלפי גודל הטרוח כל גודל השכר ולפיכך נתעשר משה מלוחות אלו. וזהו שאמרו שמונים שנשתברו הלוחות ירדה שכחה לעולם. וצ"ב מה השייכות בין שכחת התורה ובין שבירת הלוחות. אכן להמבואר כל נקודת השבירה היתה ליצור דרך חדשה בעבודת ה' כדי שיזכו לקבל תורה אף ששבה אליהם זוהמתם בחטא העגל, וזהו על ידי מאמץ וטרוח בסילוק הזוהמה, ועל כן ירדה שכחה לעולם כדי שיהא צורך לטרוח ולעמול בקניית התורה ועל ידי הטרוח והעמל יזכה בה ובשכרה.

ומ"מ בודאי מעלת לוחות הראשונות גדולה מן הלוחות השניות, כי אף שמן הלוחות הראשונות לא יבוא להם שכר גשמי בעוה"ז מ"מ רצונו של בורא עולם שבקיום התורה יתענגו על עצם ההתקשרות עם בורא עולם, כי בדרגת אדה"ר קודם החטא יש דיבוק וחיבור בין האדם לבוראו ללא מחיצת הקליפות, וכמו שאמרו חז"ל במדרי"ר (בראשית) מה היה אדם הראשון עושה בגן עדן ואמרו צדיקים יושבים בגן עדן ועטרותיהם בראשיהן ונהנין מזין השכינה. וזהו תענוג מעצם ההתקשרות. רק שעם ישראל במצבם שהם למטה בעוה"ז ילודי אשה וקרוצי חומר לא יכלו לעמוד בסוג עבודה זו שאין זה הנאה חומרית ושכר על הפעולות אלא רק תענוג רוחני של התקשרות לבוראם, ולכן לא יכלו להחזיק עם הלוחות הראשונות. ולכן שבירתם ונתינת לוחות שניות חידש דרך חדשה בעבודת ה' שהאדם נהנה גם בעוה"ז בשכר ובחיים טובים על קיום מצוות התורה וכמו שמשא נתעשר מפיסול הלוחות, אכן ירדה דרגתם של ישראל כפי ירידת דרגת הלוחות כשגם בלוחות וגם בישראל יש קליפת פסולת של זוהמת נחש וצריך לטרוח ולעמול על הסרת קליפת הפסולת כדי להתחבר לבורא עולם ובדרגת עבודה זו יכולים עם ישראל לעמוד.

ולכן קיבל מרע"ה ברכת ישר כח על שבירת הלוחות, כי בכך נתן פתח לתקוה לעם ישראל, כי הלוחות הראשונות היו בבחינת עבודת ה' ללא פסולת וכדרגת אדה"ר קודם החטא, ועם ישראל עם רום דרגתם מ"מ קרוצי חומר הם ולא יכלו לעמוד בסוג העבודה הזו ובשבירת הלוחות חידש משה דרך חדשה קשה יותר אבל אפשרית גם לבני בשר ודם. שבחינתה היא לוחות עם קליפה שהם משל אל האדם שהוא נשמה עם קליפה של חומר ותאוות עכורות, ויש לעמול לקלף ולהסיר פסולת כדי להגיע אל נקודת הקדושה.

ומבטיח בורא עולם "ואכתוב על הלוחות כאשר כתבתי על הלוחות הראשונות אשר שיברתי", כלומר, שהאדם יזכה ויוריד את הפסולת והזוהמה מעצמו יצליח להגיע לדרגת לוחות הראשונות ממש שאף בו תהיה תורה הכתובה באצבע אלוקים ממש רק שקודם לכן צריך הוא לעבודת "פסל לך" שהיא סילוק קליפת הפסולת.

מחידושי רבותינו

ואת כל היקום אשר ברגליהם (דברים יא. ז).

לזשיק
תומר ישראל בן יעקב
ואודליה בת מנשה

מהליכות אבותינו

ודע מה שתשיבו!

מובא במסכת אבות (פ"ה מ"ז)
שבעה דברים בגולם, ושבעה בחכם: חכם אינו מדבר בפני מי שגדול ממנו בחוכמה ובמניין וכו', שואל כענין ומשיב כהלכה וכו', ע"כ.
וזאת מצינו לאבותינו שהקיפידו מאוד בזאת, לענות מה שצריך על אשר שואלים ונשאלים.
ופעם אחת שאלני אחד הזקנים, כיצד שלומך? והשבתי, ברוך אהיה! שאלני הזקן, אתה תימני?! אמרתי לו, וכי אני לא נראה תימני?! השיבני הזקן, היות ולא ענית אל-נכון על שאלתי, שהיה לך להשיבני, ישלומך בטוב ושנותיך בנעימים, חשבתי שאתה לא תימני.

ואת כל היקום אשר ברגליהם (דברים יא. ז).
ארז"ל: זה ממונו של אדם שמעמידו על רגליו. וקשה, וכי מי שאין לו ממון חיגר ברגלו? והטעם, לפי שבא לדבר בגנות הממון, כי די מעלות מנה הרמב"ם, חכמה וגבורה, מדות ועושר, וכולם דבקים עם האדם חוץ מן העושר, כי הוא ברגליו מדרך כף רגל על הארץ, ודין הוא שיהיה פחות מכולן ויהיה תחת ממשלת האדם לעשות בו מה שירצה, אבל בסוף היא מחולפת השיטה, כי ממונו מתגבר עליו ועלה מן הארץ משפל מצבו כאשר יקום איש על רעהו ורצחו, כן יקום ממונו עליו להעבירו על דעת קונו, לכך נקרא היקום אשר ברגליהם. וכתב הרב זרע ברך, דרגל כינוי לאשה דהכל תלוי באשה, וז"ש, זה ישפיל וזה ירים, כי כוס ביד ה', כוס כינוי לאשה, כמ"ש, לא ישתה אדם בכוס זה.
מרשית (דברים יא. יב).
למה חסר אי?
והטעם, לפי שחילופו מתשרי שהוא לה'. ואחז"ל, גדולה תפלה יותר מן הקרבן מנין, שני יאל נא רפא נא לה', ונתבשר ברפואת מרים אחר ז' ימים. וכן אם הקריב על המצורע, פעמים מתרפא ופעמים והסגירו ז' ימים שנית. וכן אלישע כשנתפלל על נעמן ואמר 'ורחצת בירדן ז' ימים' ונתרפא מיד, ולמה ז"פ? והטעם, כדי להוציאו מתחת ממשלת ז' כוכבי לכת. ולמה נענה מיד? והטעם, כדי שלא תתפגל מחשבתו של נעמן ויאמר אין ממש בישראל.
(פרדס רימונים' למהר"א דוד הלוי זצ"ל)

בדרכיהם אתהלך...

לא מתעסקים באש!! הלק ב'

הרב שלום מנצורה, כל ימיו היה למגן וצינה על יהודי תימן מעול ומגזרות קשות, היה מתיצב לפני מלכים ושליטים לטובת עמו ישראל, וכל דברי העלילה היוצאים מחוץ לחוק היה מוחה ומסרב לקבל, מכח ידיעתו בכל החוקים העיקריים של הגוים, ואם יעידו להגשים העול נכונים בגחלתו, על פי מה שאמרו במשנה במסכת אבות (פרק ב' משנה ט"ו): "והווי זהיר בגחלתן שלא תכוה, שנשיכתן נשיכת שועל ועקיצתן עקיצת עקרב, ולחישתן לחישת שרף, וכל דבריהם כגחלי אש".
הוא היה ירא שמים ומתנהג בחסד וברחמים לכל אדם. במועדים היו באים להקביל פניו בשמחה מכל התפוצות, כי עדיין היתה קיימת הישיבה הנעלה.
בימים ההם המושל התורכי הגיע למשבר כספי גדול ואז שלח למארי שלום מנצורה שיבוא אליו. כשהגיע מארי שלום מנצורה אליו, אמר לו המושל: תביא מהיהודים סך של 7000 ריאל (סכום עצום), ודע! שאם לא תביא את הכסף עד יום חמישי, אאסור אותך ואת ראשי הציבור היהודי! אמר לו מארי שלום מנצורה: הי יעזור, אבל אם כך אתה מחליט, אתה לא תראה את היום החמישי.

אחינוחי לשון
כְּבִיכּוֹל - מה שכיחם אומרים כְּבִיכּוֹל.

מי בתמונה?

בין הפותרים נכונה יוגרל פרס

ביום רביעי זימן הרב עשרה יהודים צדיקים מתלמידי הישיבה ואמר להם: טהרו עצמכם במקוה ובואו אלי למשך הלילה. המוזמנים ידעו על מה מדובר והכינו את עצמם כראוי, ובלילה הופיעו כולם אצל הרב. הרב הכין ספרים שיקראו בהם ולקח פתיליה גדולה ונר שמו, ושם אותו על המרפע [הוא שולחן קטן שמשמש להנחת ספרים כדי ללמוד בהם כשיושבים]. כל הנוכחים ישבו על הרצפה מסביב המרפע, והוא ישב ליד המרפע עם הנר. הסביר להם הרב את אשר אמר לו המושל ואמר להם: אנחנו נקרא קטעים ביחד ובכונה ששליט תימן ישלם למפרע עבור החטא שמתכונן לעשות ליהודים, ושהי יפרע ממנו כרצונו. הרב פתח להם את הספרים שיקראו בהם בכונה כדי להציל את גדולי ישראל, וישלם לשליט את עונו בראשו. נר השמן היה עם הפתיליה הגדולה מצמר-גפן, ובעת שהיו קוראים בספר, היה משקיע הרב את הפתיליה בתוך השמן עד שהולכת להכבות ומשאיר אותה כמה זמן, ומעלה אותה בחזרה וחוזרת לאורה הטבעי, ושוב פותח פרקים אחרים וקוראים אותם, ושוב משקיע את הפתיליה בתוך השמן לזמן מסוים ומעלה אותה בחזרה.
בזמן שעשה הרב פעולה זו עם הפתיליה, השליט היה מתענה עניים נוראים, והאנשים שהיו סביבו ניסו לעזור לו ללא הצלחה, וכן על זה הדרך עשו כל הלילה עד עלות השחר. ובעלות השחר הרב הנמיך את הפתיליה לתוך השמן עד שכבתה, ואז כתתה גם נשמתו של השליט, ומת תוך יסורים נוראים.
הרב מנצורה גמר את תפילת השחרית והלך לארמונו של השליט כאילו לא ידע מאומה ממה שקרה. השמועה שהשליט מת התפשטה, וכל הגוים ששמעו יצאו לרחוב, וכשראו את הרב מנצורה היו משתחווים לו ואומרים פעמים רבות "נצראך אלהי", "נצראך אלהי" (הציל אותך האלדים). וכשהיה שואל למה? ענו לו: שהשליט מת לפני יום חמישי, כמו שאמרת. ומאז גדל פחדם של שליטים ששלטו אחריו בתימן, מגדולי ישראל. וכשהיו השליטים שבאו אחריו מבקשים עזרה כספית מהיהודים, היו באים בבקשה ולא באיזומי כח.
וכאשר לא שילמו היהודים את מס ה"פרוקא", היו עושים לרב מנצורה מעצר בית ושומרים שלא יצא מהבית ושמים שוטרים מסביב לבית שלא יוכל לצאת. וכשרצה לצאת הרב מביתו, היה מרדים את השומרים והולך לאן שהיה צריך. וכשהיתה באה הביקורת לראות את המשמר ששמו השליטים על בית הרב, היו מוצאים את השומרים ישנים, ומחפשים את הרב והרב איננו. ומאז היחס שונה כליל ותמיד פחדו מגדולי ישראל שהקב"ה יתנקם בהם, אם לא ינהוג ברבנים בכבוד, וכך היה עד יומו האחרון.

(קורות הזמן בתימן עמ' 53)

לעילוי נשמת

חיים בן יחיא נהדי ז"ל, אוריאל אהרן בן אליהו פרץ ז"ל, דוד בן סעיד בשארי ז"ל, יפה בת יחיא נהדי ע"ה, תנצב"ה

לרפואת

אבנר בן יפת בתוך שכחע"י

תפארת בנים

תלמידי הת"ת סיימו את השנה עם לימוד אבות ובנים וזו היא כבר מסורת שלוש שנים, שביום האחרון מגיעים האבות ולומדים עם הבנים, בעניינים רמים ונעלים כהכנה לחופשת בין הזמנים. השנה למדו על נושא התפילה ערכה וחשיבותה ומעלתה ואף בסיום הלימוד עשו עבודה מעניינת בנושא.

מלבד זאת חולקו בערב זה תעודות הצטיינות ופרסים לחמשה תלמידים המקפידים להשכים קום ללימוד בוקר עם מנהל הת"ת עוד קודם זמן התפילה על עבודת המדות וסיפור מחכמי תימן כמו"כ חולקו תעודות הצטיינות ופרסים למצטיינים כאשר הצוות החינוכי בחר

מכל כיתה תלמיד אחד והדגיש שהחלטה לבחירת המצטיינים היתה קשה עד מאוד,

היות ורבים מצטיינים יש.

כיבדו את המעמד בנוכחתם ובאימרי פיהם הרה"ג שמואל נצחוני שליט"א רב ק"ק בית דוד ושלמה והרה"ג עזרא מחפוד שליט"א מייסד הת"ת אשר התפעלו מהתלמידים מהליכותם לימודם ומראיהם ואף ביקשו לחזק את ידי ההורים הלומדים בת"ת ולדחוף הורים אחרים שגם הם יזכו שבניהם ילמדו במקום קדוש זה אשר אין לו אח ורע בר"ש תורה ומסורת אבות

לא היה באפשרות המערכת להציג את כל תמונות המצטיינים עקב חוסר מקום, עמכם הסליחה

מבצע בין הזמנים בעיצומו! הרבנים מסתובבים בבתי כנסיות ובתי מדרשות ומחלקים שוברי זיכוי כספיים לנתפסים כשהינם לומדים ומתפללים

צקב הפצילות הרבה שהתקיימה בשבועיים האחרונים בת"ת, צ"כ מידע ותמונות מהפעילויות תתפרסם בצהי"ת בל"ג באילוניות שיוחלקו במהלך חופשת בין הזמנים בהצל"ט.

אנא תוארצו!

חכמי תימן

הרב זכריה ב"ר שלום הכהן

נולד בסד'ה בכ"ה כסלו תרנ"ח. קיבל תורה מרבני העיר הרב חיים ואחיו הרב יעניש מנצור ונסמך על ידיהם, ולימים בדמאר על ידי הרב יחיא גרידי. שנתים ימים למד בישיבות צנעא, והוסמך לרב על ידי רבינו יחיא יצחק הלוי. בעלותו ארצה, התעכב בעדן כשנתיים, וגם שם שימש ברבנות בעיר הסמוכה לשיף עותמאן, מטעם בית דין עדן. עלה לארץ ישראל בשנת תר"פ. רב במושב נהלל שבעמק יזרעאל. תלמיד חכם נעים הליכות, אוהב שלום ורודף שלום. הירבה לקרב רחוקים. בעליה הגדולה בשנת תש"ט עסק הרבה בקליטת עולים.

נפטר בנהלל באייר תשכ"ז.

התודה...

לרבנים הגאונים

הרה"ג עזרא מחפוד שליט"א
הרה"ג שמואל נצחוני שליט"א
על סירחתם להגיע לערב אגות ובנים ולחזק ולהמייץ את התלמידים וכל העושים, יהא רעוא שיחדרו דבריהם ללב השומעים וירבה גבולם בתלמידים, אצ"ר.

הברכה...

והשפע ממקור ברכה עליונה
להרה"ג ר' עוקשי שליט"א
ולכל עמלי מערכת העלון.
יה"ר שיוצא לנהורא מעליא ובריאות
איתנה לאורך ימים ושנים לראות
בנים ובני בנים הולכים בדרכי ישראל
תלמידי חכמים צעועים ויראנים

הערות, הארות ותשובות לחידות ניתן לשלוח לפקס: 03-9130009 או במייל: Nahari@enativ.com